

روش های نوین تدریس

(پداگوژی)

ترجمه:

سکینه مسوی

مهر انگیز عمونی

۱۳۹۸

سرشناسه	: صبوری، سکینه، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	: روش های نوین تدریس (پداگوژی)/ مولفان سکینه صبوری، مهرانگیز عمویی.
مشخصات نشر	: نکا: جامخانه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۹۶ص: جدول.
شابک	: ۳۰۰۰۰ ریال: ۲-۱۲-۶۶۲۷-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: آموزش و پرورش
موضوع	: Education
موضوع	: آموزش و پرورش — ایران
موضوع	: Education—Iran
موضوع	: آموزش فنی — ایران
موضوع	: Technical education—Iran
شناسه افزوده	: موه، مهرانگیز، ۱۳۶۷-
رده بندی کنگره	: LB
رده بندی دیویی	: ۷۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۹۱۶۲

نام کتاب: روش های نوین تدریس (پداگوژی)

مولفان: سکینه صبوری - مهرانگیز عمویی

نشر: جامخانه

صفحه آرا و طراح جلد: آسیه بنائیان

نوبت چاپ و سال چاپ: اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: پارت

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

شابک: ۲-۱۲-۶۶۲۷-۶۲۲-۹۷۸

کلیه حقوق این کتاب برای ناشر محفوظ است.

jamkhaneh.publish.۹۷@gmail.com

تلفن: ۰۱۱۳۴۷۴۸۵۷۲ - ۰۹۱۱۲۵۲۲۷۱۹

آدرس: مازندران. نکا. خیابان انقلاب. پاساژ بزرگ. کد پستی ۴۸۴۱۸۶۴۸۷۷

فهرست

۹	 مقدمه
فصل اول	
۱۵	 تاریخچه
فصل دوم	
۲۴	 برنامه ریزی آموزشی درسی
فصل سوم	
۴۸	 تدوین طرح درس
فصل چهارم	
۵۵	 اجرای دوره ی آموزشی
فصل پنجم	
۷۴	 وسایل آموزشی و کمک آموزشی
فصل ششم	
۸۶	 ارزشیابی و آزمون

مقدمه

از نظر فرهنگ تعلیم و تربیت ایران یکی از کهن ترین و قدیمی ترین تمدن های جوامع بشری محسوب می شود. بر اساس شو عدی که در دست می باشد، نظام آموزش و پرورش در ایران از زمان مادها یعنی قریب به هفتصد سال قبل از میلاد قدمت دارد.

پانصد و پنجاه سال قبل از میلاد، هخامنشیان در ایران به قدرت رسیدند. در این دوره نظام آموزشی در سه محور فعالیت می نمود.

اول نظام تعلیم و تربیت خانواده که فرزندان را بر اساس آئین ررشت آموزش می داد. دوم پیشوایان مذهبی که به آموزش عموم مردم در آتشگاه ها و آتشکده ها می پرداختند و سوم نوعی آموزشگاه های درباری که به تعلیم و تربیت شاهزادگان و اعیان فرزندان اشراف مشغول بودند.

تقریباً در همین دوران و در مهد فرهنگ و تمدنی دیگر، آنجا که سرزمین آتن نامیده می شد، نظام تعلیم و تربیت به گونه ای دیگر وجود داشت.

افلاطون و ارسطو که در چنین تمدنی پرورش یافته و از فلاسفه و متفکرین فرهنگ ساز این سرزمین به شمار می روند، موسیقی را ابزار موثری می دانستند که می تواند عشق به نظم و زیبایی، و تسلط بر هوای نفس را در انسان الهام بخشد و یا ایجاد نماید.

کودکان تا هفت سالگی تحت نظام تعلیم و تربیت خانواده بودند. پس از هفت سالگی، کودکان با همراهی یک غلام پیر که «پداگوگ» نامیده می شد، به مدرسه می رفتند.

در مدرسه ی اساسی او را دانش آموز «گرامرین» می نامیدند و کودک در این دوران خواندن و نوشتن و مقدمات ابجد ۱۰ می آموخت.

از دیگر سو و در دیسپلین میهنی که مهد فرهنگ و تمدن آن دوران به حساب می آمد، یعنی سرزمین عزیزمان ایران، به پایان دامن حکومت هخامنشیان، ساسانیان به قدرت رسیدند. در این دوران دانشگاه بزرگ «گندی شاپور» که مرکز آموزش علوم مختلف و ادبیات بود، تاسیس می گردد. این دانشگاه به تدریج به یک مرکز تحصیل علم مبدل گشت و تعداد بسیار زیادی از شیفتگان علم و معرفت از اقصی نقاط کشور و حتی از سرزمین های مجاور برای فراگیری علوم مختلف به این مرکز مراجعه می کردند.

همزمان با به قدرت رسیدن سلسله ی طاهریان نخستین اسرها دارای پایه گذاری تعلیمات عمومی در ایران شکل گرفت. در این دوران ادبیات فارسی و علوم و معارف بیش از پیش در کشور توسعه و گسترش یافت. شاعر و ادیب بزرگ و نامدار ایران «حکیم ابوالقاسم فردوسی» در این دوران می زیسته است.

ادبیات، علوم و فرهنگ ملی ایران در حد فاصل قرون نهم تا سیزدهم میلادی با استفاده و الهام و تاثیر از این پیشینه ی ارزشمند در والاترین و بالاترین مقام در مشرق زمین و یا حتی در جهان قرار گرفته بود.

در سال ۱۲۱۱ تا ۱۲۱۵ جمعا هفت نفر برای فراگیری علوم مهندسی، پزشکی، ریاضی و زبان انگلیسی به کشور انگلستان اعزام شدند.

در سال ۱۲۷۵ نیز جمعا چهل و دو نفر از طرف دولت وقت جهت فراگیری علوم مختلف به فرانسه اعزام گردیدند. در سال های بعد نیز این روند ادامه یافت. به تدریج با بازگشت فارغ التحصیلان به میهن، بستر مناسبی برای رشد و توسعه فعالیت های فرهنگی و آموزشی فراهم آمد. روند تاسیس مدارس خارجی در ایران نیز به تدریج پا گرفت.

«میرزا تقی خان امیرکبیر» یکی از دولتمردان با اراده، روشن بین و وطن پرستی است که در نیمه ی دوم قرن نوزدهم منشاء خدمات بسیار ارزنده ای در زمینه تعلیم و تربیت در ایران شد. امیرکبیر در سفر به روسیه و آشنایی با نحوه آموزش علوم و فنون در این کشور، به فکر ایجاد مدرسه ای مشابه برای آموزش علوم و فنون مختلف در کشور می افتد. این مدرسه که دارالفنون نام گذاری گردید، در سال ۱۲۶۳ هنگامی که امیرکبیر در کاشان دوران تبعید را می گذراند، افتتاح گردید! در این مدرسه رشته های همچون پیاده نظام، سواره نظام، توپخانه، مهندسی، طب، جراحی، داروسازی و معدن شناسی افتتاح گردید.

پس از انقلاب مشروطه و در آغاز قرن بیستم، نظام تعلیم و تربیت در ایران دستخوش تغییر و تحولات جدی گردید. در قانون اساسی مشروطه، آموزش و پرورش حق طبیعی شهروندان و ایجاد تمهیدات لازم از سوی حکومت برای تحقق این امر کاملاً ضروری تلقی گردید.

در این دوران وزارت معارف برای اولین بار عهده دار مدیریت امر آموزش و پرورش و تعلیم و تربیت در کشور گردید. بعدها حسب ضرورت و نیاز جامعه، مراکز آموزشی متعددی از قبیل دانش سراها، دانشکده ها (دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۲) و... ایجاد گردید.

همزمان با توسعه ی علوم و فنون و گسترش زمینه های مختلف تعلیم و تربیت، نهادها و وزارتخانه های بیشتری همچون آموزش و پرورش، علوم و آموزش عالی و وزارت فرهنگ و هنر به سازماندهی امر مهم تعلیم و تربیت در کشور پرداختند. مدرسه ی ایران - آلمان نخستین

مدرسه فنی و حرفه ای است که پس از دارالفنون در سال ۱۲۸۵ هجری شمسی و بر اساس قراردادی که بین دولت های ایران و آلمان منعقد گردیده بود، در تهران گشایش یافت.

اولین هنرستان صنعتی در سال ۱۲۹۳ در همان محلی که مدرسه ایران - آلمان قرار داشت افتتاح و مورد بهره برداری قرار گرفت.

در همین دوران تغییر شرایط اقتصادی - اجتماعی در غرب، منشاء تحولاتی شگرف در جهان گردید. در جوامع غربی که تقریباً از اوائل قرن نوزدهم وارد نظام سرمایه داری شده بودند، شرایط برای ورود و انتقال آنان به جوامع صنعتی فراهم گردید.

فرایند شکل گیری نظام سرمایه داری در مسیر تکاملی خود شکل کار در کارخانه ها و مجامع صنعتی را تغییر داد. کارها تخصصی تر و کارگران ماهرتر شدند. ایجاد و افزایش مهارت در کارگران توقعات آنان را افزایش داد. به تدریج زمره ی دریافت حقوق بیشتر و شرایط کار و زندگی بهتر در میان مجامع کارگری بالا گشت. اتحادیه های کارگری تشکیل شد و مطالب صنفی کارگران به کارفرمایان اعلام گردید. با مقاومت کارفرمایان در مقابل درخواست های به حق کارگران، جناح بندی ها و درگیری های سرکشیست سازی بین کارگران و کارفرمایان به وجود آمد. این کشمکشها نهایتاً منجر به بروز اعتصابات کارگری، اعتشاش، درگیری های فیزیکی و کشته شدن تعدادی از کارگران در اول ماه مه ۱۸۷۶ گردید.

بعد از این حادثه که تاریخ وقوع آن بعدها به روز جهانی کارگر معروف شد، دولت ها لزوماً مجبور به مداخله مستقیم و اعمال کنترل و نظارت در روابط بین کارگران و کارفرمایان گردیدند و ایجاد تشکیلاتی که به صورت قانونمند بتواند چنین وظیفه ی مهمی را عهده دار گردد، در دستور وظایف و فعالیت های خود قرار دادند. طولی نکشید که مجامع و مراجع بین المللی نیز وارد ماجرا شدند و سازمانی به نام سازمان بین المللی کار (ILO) تشکیل شد و به بررسی مسائل ذربط پرداخت.

با شروع فعالیت های این تشکیلات که بعدها به اداره کل تعلیمات حرفه ای مبدل گردید، باب جدیدی در نظام آموزشی کشور گشوده شد و برای نخستین بار به صورت قانونمند، دولت متولی اجرای آموزش های فنی و حرفه ای در سطح کشور گردید.

در سال ۱۳۳۹ با راه اندازی و گشایش مراکز آموزش فنی و حرفه ای در شهرهای کرج و اصفهان عملاً تولد و موجودیت این نظام آموزشی اعلام و بدین ترتیب پرچم نهضتی جدید در فعالیت های آموزشی کشور به اهتزاز در آمد.

به زودی در شهر های دیگری همچون تهران، مشهد، اهواز، تبریز و ... مراکز آموزش فنی و حرفه ای مشابهی احداث و به بهره برداری قرار گرفت و از این رهگذر تعداد بسیار زیادی از نیرو های آموزش دیده روانه بازار کار شدند.

در سال ۱۳۴۹ و به موجب ماده ۸ قانون کارآموزی مصوب مجلس شورای ملی، تشکیلات دیگری به نام صندوق کارآموزی ایجاد و به امر توسعه و گسترش آموزش های فنی و حرفه ای در سطح کشور همت گماشت.

در کنار این تشکیلات مجموعه ای دیگری به نام کارآموزان در آموزش با ایجاد مراکزی در چند شهر کشور به آموزش زندانیان، متکدیان و ... مشغول شد.

آموزش و پرورش هم زیاد از این قافله عقب نماند و با توسعه و گسترش شاخه هنرستان های فنی و حرفه ای در نظام آموزش متوسطه کشور و ایجاد تنوع در رشته های مختلف بر فعالیت های خود در این زمینه افزود.

با پیروزی انقلاب در بهمن ماه ۱۳۵۷، مجدداً زیر ساخت های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی کشور متحول گردید. در این رهگذر با ترکیب و ادغام واحدهایی که تحت پوشش وزارت کار و امور اجتماعی به امر سازماندهی آموزش های فنی و حرفه ای می پرداختند، تشکیلات جدیدی به نام «سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور» متولد گردید که به موجب

مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون کار جمهوری اسلامی ایران، متولی و مسئول اصلی برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی آموزش های فنی و حرفه ای در نظام آموزش های غیر رسمی کشور شناخته شد.

به موجب مواد مذکور، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور عهده دار آموزش جوانان، کارجویان غیر ماهر، بازآموزی و ارتقاء مهارت کارگران شاغل و تربیت و تامین مربیان فنی و حرفه ای می باشد.

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور در سال ۱۳۶۲ مرکز تربیت مربی کرج را با هدف آموزش و تربیت مربیان فنی و حرفه ای افتتاح نمود.

همزمان با افتتاح مرکز تربیت مربی، برای اولین بار در سطح کشور، واحد پداگوژی فعالیت های خود را با هدف آموزش «روش ها و فنون تدریس» به مربیان فنی و حرفه ای آغاز نمود.